

جمهوری اسلامی افغانستان
وزارت اقتصاد

گزارش اجراءات و دستاورد های ریاست پالیسی اقتصادی

(۱۳۹۹-۱۴۰۰)

۱- اهداف انکشاف پایدار افغانستان

اهداف انکشاف پایدار در افغانستان چگونه آغاز شد؟ به تعقیب تعهد دولت جمهوری اسلامی افغانستان در مقر سازمان ملل متحد، شورای محترم وزیران در مصوبه شماره ۱۶ مورخ (۱۳۹۴/۰۷/۲۰)، مسئولیت رهبری از روند هماهنگی، نظارت و گزارشدهی از تطبیق اهداف انکشاف پایدار افغانستان را بعهدہ وزارت اقتصاد سپردند. این وزارت، از سال ۲۰۱۶ بدینسو، مسئولیت های خویش را در قبال هماهنگی و ملی سازی اهداف انکشاف پایدار بصورت منظم و مسلکی انجام داده که در نتیجه، اهداف، تارگیت ها و شاخص های جهانی، مطابق شرایط عینی افغانستان ملی سازی گردیدند و ما قادر به تهیه سند ملی اهداف انکشاف پایدار افغانستان که دارای ۱۶ هدف، ۱۱۰ تارگیت و ۱۷۷ شاخص میباشد گردیدیم. برعلاوه،

وزارت اقتصاد انطباق و همخوانی اهداف انکشاف پایدار افغانستان را با تمام برنامه های ملی دارای اولویت و پروژه های انکشافی کشور مورد مطالعه و بررسی قرار داد.

بمنظور پیشبرد روند هماهنگی، ملی سازی، اولویت بندی و تطبیق اهداف انکشاف پایدار افغانستان، کمیته ها و گروه های کاری در سطح عالی و تخنیکی ایجاد گردیده اند که طی دو سال، دستاوردهای چشم گیری داشته اند که اسناد آن در وزارت اقتصاد موجود میباشد.

کمیته اجرایی اهداف انکشاف پایدار افغانستان نهاد موثری در قسمت ایجاد و ترویج روحیه همکاری بین ادارات مختلف ایجاد گردیده که روی هماهنگی میان نهادهای مسئول و همکار، نظارت متداوم از روند کار و اجراءات گروه های کاری، ارایه پیشنهادات پالیسی محور در جهت تحقق ا.ا. پایدار افغانستان، تمرکز دارد.

جهت انسجام کاری و پیشبرد موثر امور تخنیکی و مسلکی اهداف انکشاف پایدار افغانستان، گروه های کاری تخنیکی در ساختار کمیته اجرایی اهداف انکشاف پایدار افغانستان که شامل سکتورهای ذیل میباشند، ایجاد گردیده اند:

۱. گروه کاری اول: سکتور امنیت و حکومت داری،

۲. گروه کاری دوم: سکتور زراعت و انکشاف دهات،

۳. گروه کاری سوم: سکتور صحت، معارف و مصونیت اجتماعی

۴. گروه کاری چهارم: سکتور زیربنا و اقتصاد.

موضوعات چون؛ محیط زیست، تولید پایدار، حفاظت اقشار آسیب پذیر، کار اطفال، مهاجرت، عودت، بیجان شدگان داخلی، نابرابری و ختم خشونت علیه اطفال، زنان و دختران به بصورت دقیق در برنامه های ملی دارای اولویت انعکاس نیافته اند که این ساحات در اهداف انکشاف پایدار بصورت خیلی دقیق و مفصل انعکاس یافته اند.

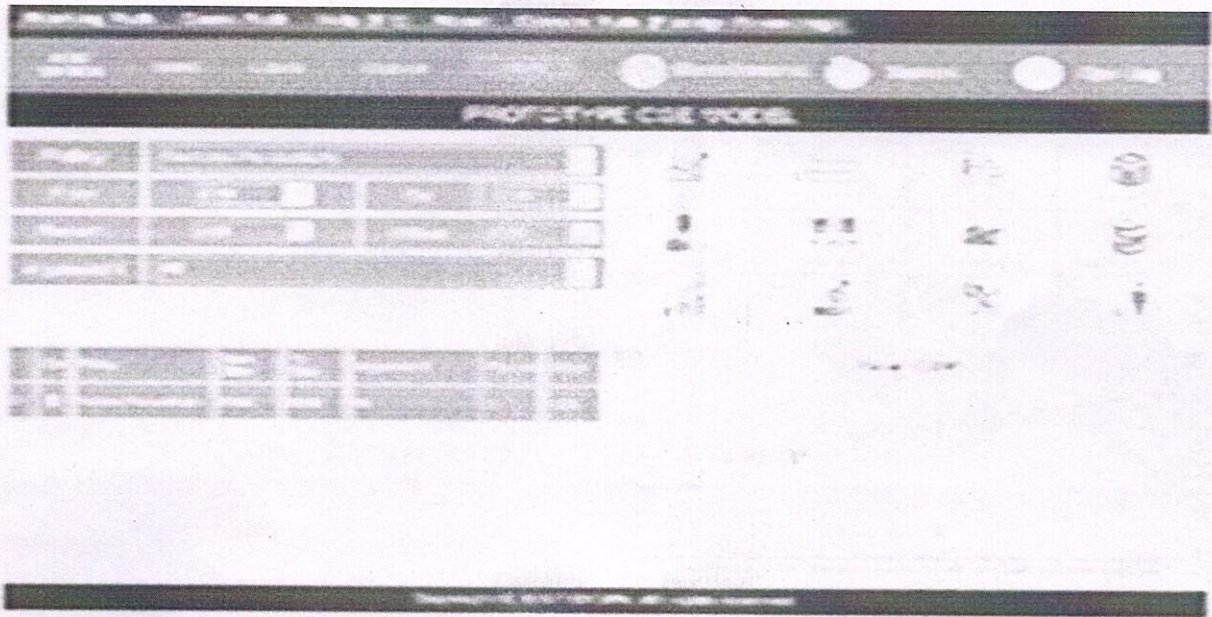
اما اخیراً بدلیلی لغو ریاست اجرائیه جمهوری اسلامی افغانستان از تشکیلات دولت، کمیته اجراییه اهداف انکشاف پایدار که قبلاً تحت ریاست اجرائیه ج.ا.ا. فعالیت می نمود، نیز حذف گردید. اخیراً مشورت و پیشنهادات از طرف وزارت اقتصاد به مقامات عالی رتبه دولت ج.ا.ا. بطور کتبی (رسمی) و شفاهی پیرامون تحت رهبری قرار دادن کمیته اجراییه اهداف انکشاف پایدار صورت گرفته و قرار است کمیته اجراییه اهداف انکشاف پایدار افغانستان تحت ریاست معاونیت اول جمهوری اسلامی افغانستان در سال مالی ۱۴۰۰ دوباره فعالیت خویش را از سر گرفته و روند قیمت گذاری اهداف انکشاف پایدار (سنجش مقدار منابع ضرورت برای حصول تارگیت ها و شاخص های اهداف انکشاف پایدار در کشور) با در نظر داشت اصل هماهنگی میان ادارات/وزارت ها (رهبر و همکار) و مطابقت آن با اسناد و برنامه های معتبر چون؛ (ANPDF۲)، NPPs نیز در این سال آغاز گردد.

در ذیل به برخی از فعالیت ها و دستاورد های مهم ریاست پالیسی اقتصادی که مرتبط به ساحات اهداف انکشاف پایدار حسب موارد ذیل می پردازیم:

۱-۱ ترتیب مدل اقتصادی مبتنی به اهداف انکشاف پایدار افغانستان

وزارت اقتصاد در همکاری با اداره انکشافی سازمان ملل متحد نخستین مدل اقتصادی مبتنی بر اهداف انکشاف پایدار افغانستان را ایجاد نموده است و قرار است این مدل عملاً برای پیشبینی و تحلیل اثرات پالیسی های انکشافی و

اقتصادی مورد استفاده قرار گیرد. مدل تعادل عمومی قابل محاسبه (Computable General Equilibrium (CGE) Model) یک روش عددی برای تحلیل، تجزیه و پیشبینی اثرات سیاست های اقتصادی و انکشافی بالای کل اقتصاد (Economy-wide) میباشد. این مدل همچنان می تواند اثرات همه جانبه ی شوک ها را در کل اقتصاد بررسی نماید و یک چارچوب جامع تصمیم گیری سطح پالیسی را به هدف برنامه ریزی و سرمایه گذاری در ابعاد اجتماعی و اقتصادی انکشاف ملی فراهم نماید. مدل تعادل عمومی قابل محاسبه بر اساس اطلاعات جدول حسابداری اجتماعی (Social Accounting Matrix) ترتیب میگردد. جدول حسابداری اجتماعی یک دیتابیس کل اقتصاد میباشد و چارچوب داده-ستانده (Input-Output Table) را بطور جامعی انکشاف میدهد و تمام معاملات که در کل اقتصاد صورت میگیرد را نیز ثبت نموده و جریان دورانی عواید را برای بکارگیری مدل تعادل عمومی قابل محاسبه فراهم میسازد. در دو دهه اخیر، مدل های تعادل عمومی قابل محاسبه در کشور های در حال توسعه نیز مورد استفاده قرار گرفته اند.

۲-۱ انکشاف مدل منطقی (A-GTAP)

نوع مدل منطقه‌ای با استفاده از جدول حسابداری اجتماعی سال ۲۰۱۸ برای افغانستان مکمل شده و همین اکنون از آن در تخمین اثرات و عواقب مرض کرونا روی اقتصاد منطقه‌ای استفاده میشود. نوع مدل ملی هم با استفاده از داده ها یا Data صندوق بین المللی پول (International Monetary Fund (IMF) مکمل شده است و از این مدل هم نمونه استفاده های عملی موجود است. یگانه نوع فرعی این مودل برای محاسبه ی فعل و انفعال - یا اثرات متقابل یکی روی دیگر - اهداف انکشاف پایدار SDGs به زودی تکمیل میگردد.

این مدل سناریوهای سرمایه گذاری را جهت تصمیم گیری برای تحقق اهداف انکشاف پایدار را در سه مورد ذیل موثرتر میسازد:

- تشخیص تاثیرات پالیسی ها در شاخص های اقتصاد کلان
 - سنجش تاثیرات سرمایه گذاری در یک سکتور بالای سایر سکتور ها
 - سنجش تاثیرات روابط و همکاری های منطقی بالای رشد اقتصاد ملی و منطقه
- در جریان سه ماه گذشته (۱۳۹۹) برنامه های آموزشی برای نمایندگان ادارات دولتی مرتبط در دو مرحله دایر گردیده است و قرار است بعد از نهایی شدن، مدل های متذکره در آینده نزدیک رسماً مورد استفاده قرار گیرد.

۳-۱ قیمت گذاری اهداف انکشاف پایدار افغانستان

ریاست پالیسی اقتصادی وزارت اقتصاد به منظور شناسایی مقدار منابع مورد ضرورت برای حصول اهداف انکشاف پایدار در کشور، با همکاری اداره انکشافی سازمان ملل متحد (UNDP) روند قیمت گذاری این اهداف را آغاز نمود. به همین منظور ورکشاپ آموزشی را پیرامون قیمت گذاری اهداف انکشاف پایدار برای ۳ روز از تاریخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۲ الی ۱۳۹۹/۱۲/۱۵ در هتل کابل سرینا دایر گردید.

روند قیمت گذاری اهداف انکشاف پایدار توسط متخصصین (Millennium Institute) در همکاری و هماهنگی نزدیک با تمام ادارات ذیدخل صورت میگیرد. بعد از اخذ نظریات و پیشنهادات نمایندگان ادارات دولتی، جامعه مدنی، جوانان، نهادهای اکادمیک و سکتور خصوصی، اکنون کار روی جمع آوری ارقام جریان دارد و قرار است الی ماه دلو سال جاری این روند تکمیل گردد.

۴-۱ دومین گزارش داوطلبانه کشوری اهداف انکشاف پایدار افغانستان (VNR)

قرار است وزارت اقتصاد به نمایندگی از دولت جمهوری اسلامی افغانستان و به کمک مالی اداره انکشافی سازمان ملل متحد دومین گزارش داوطلبانه کشوری اهداف انکشاف پایدار را ترتیب و به مجمع عالی سیاسی سازمان ملل متحد در ماه جولای سال ۲۰۲۱ ارائه نماید.

به همین منظور و برای هماهنگی بیشتر، در جریان دو ماه گذشته جلسات مشورتی با نمایندگان نهادهای اکادمیک، جامعه مدنی، سکتور خصوصی، جوانان و نمایندگان ادارات دولتی مرتبط جلسه تخنیکی و مشوری دایر گردید. وزارت اقتصاد روی روند ترتیب گزارش داوطلبانه کشوری اهداف انکشاف پایدار در وقت معین شده و شمولیت تمام نهاد های ذیربط در این روند مصمم میباشد. با بازتاب نمودن صدای تمام نمایندگان مرتبط اقشار جامعه گزارش متذکره را الی ختم ماه May نهایی نموده و به مجمع عالی سیاسی سازمان ملل متحد در ماه جولای ۲۰۲۱ ارائه مینماید.

۲- وضعیت فقر و رفاه عامه

آمریت تحلیل وضعیت فقر، ریاست پالیسی اقتصادی در کنار اجرا وظایف پلانی بیشتر از پنج سال می شود که در عرصه مختلف چون؛ هماهنگی، ارائه سمینارها، ترتیب گزارشات و سند ملی اهداف انکشاف پایدار افغانستان، پالیسی ملی نفوس، گزارشات وضعیت فقر و رفاه عامه و... با ریاست مربوطه خویش همکار بوده و همه ساله نشریه و گزارشات تحلیلی را پیرامون وضعیت فقر و رفاه عامه در ساحات اقتصادی و اجتماعی ترتیب و به نشر می رساند که در ذیل به برخی از موارد مهم آن می پردازیم:

۲-۱ گزیده شاخص های احصائیوی وضعیت فقر و رفاه عامه

نشریه گزیده شاخص های احصائیوی وضعیت فقر و رفاه عامه در سال ۱۳۹۷ طرح و با استفاده از ارقام اداره ملی احصائیه، معلومات و وزارت های کارامور اجتماعی، معارف و در قالب شاخص مهم اقتصادی و اجتماعی برخی سروی ها مهم کشور اجرا و تدوین گردیده است.

نشریه گزیده شاخص های احصائیوی وضعیت فقر و رفاه عامه سال یک بار بروز و نشر می گردد که این نشریه شاخص های مهم چون؛ نفوس، فقر و نابرابری، مصونیت غذایی، مصونیت اجتماعی، دسترسی به خدمات اساسی، کار و اشتغال... را تحت سکتور اقتصاد، معارف، صحت و زراعت را تحت پوشش قرار داده و معلومات را در قالب تعاریف، ارقام و گراف به نشر می رساند که اکنون گزیده شاخص های احصائیوی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ آن قابل نشر و چاپ می باشد.

۲-۲ مقایسه شاخص های اقتصادی و اجتماعی سروی ها

در بحث تحلیل های اقتصادی گاهی اوقات ضرورت احساس می شود، تا ارقام و معلومات یکسال با یک یا چند سال قبل مقایسه گردد تحت عنوان فوق ۲۳۱ شاخص سروی وضعیت زندگی در افغانستان، سروی ارزیابی ملی خطر و آسیب پذیری، سروی عاید و مصرف و برخی شاخص های مهم سالنامه ها به مقایسه گرفته شده، در اثر مقایسه روند صعودی و نزولی یا به عبارت دیگر تغییرات در فعالیت های اقتصادی و اجتماعی آشکارا شد که این مقایسه می تواند متبع خوبی برای تحلیل باشد، چنانکه تعدادی زیاد از ریاست ها از آن در تحلیل های اقتصادی و اجتماعی استفاده می نماید که اخیراً ارقام مذکور در گزارش سالانه اهداف انکشاف پایدار از مراجع سیاسی به سازمان ملل (VNR) نیز مورد استفاده قرار گرفت.

۲-۳ تاثیرات آموزش بر وضعیت فقر

در گزارش تحلیلی تاثیرات آموزش بر وضعیت فقر، ابعاد مختلف آموزش در دوره های معین به بررسی گرفته شده و تاثیرات سطح سواد، مهارت های ناشی از دانش بر وضعیت زندگی مردم در افغانستان با استفاده از ارقام و معلومات اداره ملی احصائیه و معلومات، وزارت کار امور اجتماعی، وزارت معارف و تحصیلات عالی و میتود های اقتصاد سنجی به کار گرفته شده که نشان می دهد بلند بودن سطح در زندگی مردم افغانستان می توانند در کاهش فقر و نابرابری کمک نمایند.

۲-۴ پالیسی ملی نفوس

طوریکه ارقام و معلومات نشان می دهد، نفوس افغانستان از ۷,۸ میلیون نفر در سال ۱۳۲۶ به بیشتر از ۳۲ میلیون در سال ۱۳۹۹ افزایش یافته است. میزان رشد نفوس سالانه ۲,۰۳ درصد است، به اساس یافته های ما در پالیسی ملی نفوس، اگر این روند ادامه یابد طی ۳۰ سال آینده جمعیت افغانستان تقریباً دو برابر خواهد شد و تا سال ۱۴۲۸ به ۵۶ میلیون نفر خواهد رسید. حتی با توجه به کاهش میزان باروری در سالهای اخیر، گرایش کلی هنوز هم توانایی کشور را در قسمت توسعه سریع خدمات اجتماعی اساسی چون صحت، تعلیم و تربیه، مسکن و حفظ الصحه به چالش می کشاند. در کل پالیسی ملی نفوس در صدد بهبود هماهنگی میان پالیسی های اجتماعی موجود و تقویت همکاری در پیشرفت هر چه سریع و موثر میباشد. این پالیسی در مطابقت با پالیسی های ملی همچون چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان و اهداف انکشاف پایدار افغانستان، میباشد که هدف نهایی آن محوریت کاهش فقر و نابرابری های اقتصادی در جامعه می باشد. در کنار آن، این پالیسی، اصول و سفارشات ارائه شده در پلان تطبیقی کنفرانس بین المللی نفوس و توسعه سال ۱۳۷۲ را جدی در نظر گرفته و پلان تطبیقی پس از ۱۳۹۲ و اجندای ۱۴۰۸ برای توسعه پایدار را تعقیب می نماید. پالیسی متذکره آماده به تصویب و تأیید کابینه جمهوری اسلامی بوده و کار روی پلان تطبیقی (عمل) این پالیسی در ربع اول سال مالی ۱۴۰۰ از طرف ریاست پالیسی اقتصادی آغاز گردیده که بعد از منظوری پالیسی ملی نفوس توسط کابینه جمهوری اسلامی افغانستان، این پالیسی در سطح ملی اجرا خواهد شد.

۲-۵ چشم انداز اقتصادی

چشم انداز اقتصادی سال ۱۳۹۹ با تحت پوشش قرار دادن چهار بخش مهم سکتور حقیقی (رشد تولید ناخالص داخلی و در آمد سرانه، سهم سکتورهای اقتصادی در تولید ناخالص داخلی، عاید سرانه، وضعیت سرمایه گذاری)، سکتور مالی (عواید و خود اتکایی) منابع عواید داخلی، سکتور پولی (تورم، بیلاس پرداخت ها)، بانکداری (نرخ تبادل و بهره)، سکتور خارجی و بازار مورد بحث قرار گرفته است. در حال حاضر کار روی چشم انداز اقتصادی سال ۱۴۰۰ قرار داشته و تلاش می شود الی ختم ربع سوم نسخه مورد نظر بروز و چاپ گردد.

۶-۲ نقش سازمان سارک در رشد اقتصادی افغانستان

گزارش تحلیلی تاثیر سازمان سارک بر اقتصادی افغانستان با استفاده از روش های اقتصاد سنجی تحت متغیر وابسته رشد تولید ناخالص داخلی (GDPgr) و متغیر مستقل سرمایه گذاری ناخالص (GFCFGDPit)، جریان سرمایه مستقیم خارجی بر حسب درصدی از تولید ناخالص داخلی (FDIGDPit)، نرخ رشد نیروی کار (Lgr) با شاخص زمانی با مقایسه افغانستان و کشورهای عضو سارک صورت گرفته است، که کلیات این گزارش بیشتر به محوریت افغانستان می چرخد.

۳- دستاورد های کلیدی ریاست پالیسی اقتصادی طی سال ۱۳۹۹-۱۴۰۰

- ایجاد ساختار های کاری و هماهنگی اهداف انکشاف پایدار در افغانستان مانند؛ کمیته اجرائیه اهداف انکشاف پایدار و گروه های کاری اهداف انکشاف پایدار و اخیراً ایجاد مجدد کمیته اجرائیه اهداف انکشاف پایدار بعد از لغو ریاست اجرائیه اسبق، تحت اثر معاونیت محترم اول جمهوری اسلامی افغانستان در سال ۱۴۰۰، جهت پیشبرد موثر و هماهنگ فعالیت ها در راستای تطبیق اهداف انکشاف پایدار افغانستان.
- ایجاد سکرتریت اهداف انکشاف پایدار جهت پیشبرد امور اهداف انکشاف پایدار، در وزارت اقتصاد،
- راه اندازی برنامه های آگاهی دهی و مشورتی با نهادهای جامعه مدنی، سکتور خصوصی، دانشگاه ها و نهادهای دولتی در مورد اهداف انکشاف پایدار،
- ایجاد و تقویت هماهنگی لازم میان ادارات دولتی، سکتور خصوصی، جامعه مدنی و نهاد های اکادمیک،
- ترتیب دو سند مهم، یکی سند ملی اهداف انکشاف پایدار افغانستان و دیگری چارچوب انطباق دهی اهداف انکشاف پایدار، که بر مبنای آن تطبیق این اجندای انکشافی در دو مرحله صورت میپذیرد: یکی مرحله هماهنگی، انسجام و پلانگذاری که از سال ۲۰۱۶ الی ۲۰۲۰ ادامه خواهد یافت و مرحله دوم، بیشتر متمرکز به تطبیق، نظارت و گزارشدهی خواهد بود،
- این اسناد در جلسات شورای وزیران، شورای عالی کاهش فقر و شورای عالی اقتصادی ارایه و مورد تأیید قرار گرفت، و منتظر تصویب توسط مجلس کابینه جمهوری اسلامی افغانستان میباشد،
- همچنان بررسی و تحلیل همخوانی و انطباق اهداف انکشاف پایدار افغانستان با چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان و برنامه های ملی دارای اولویت صورت گرفته است،
- ارائه گزارش پیشرفت اهداف انکشاف پایدار افغانستان در نشست عالی سیاسی (HLPF) در مقر سازمان ملل متحد در سال ۲۰۱۷، که در آن دوتن از نماینده گان پارلمان افغانستان نقش کلیدی داشتند،

- تدویر جلسه جانبی اهداف انکشاف پایدار در حاشیه کنفرانس جینوا برای افغانستان،
- اولویت بندی شاخص ها و تارگیت های اهداف انکشاف پایدار افغانستان با استفاده از چارچوب تجزیه و تحلیل چند معیاری،
- تهیه و ترتیب استراتیژی آگاهی دهی و دادخواهی برای اهداف انکشاف پایدار افغانستان،
- تهیه و چاپ مواد آموزشی لازمه برای تدویر برنامه های آگاهی دهی و دادخواهی در سطح مرکز و ولایات،
- تدویر کنفرانس ملی جهت تشخیص نقش پوهنتون ها در عرصه حصول اهداف انکشاف پایدار.
- انکشاف ویب سایت و نرم افزار موبایل برای اهداف انکشاف پایدار.
- ترتیب نشریه گزیده شاخص های احصائیوی وضعیت فقر و رفاه عامه برای سال (۱۴۰۰-۱۳۹۹).
- مقایسه ارقام و شاخص های اقتصادی و اجتماعی سروی ها (ALCS, NRVA)، سروی عاید و مصرف و سالنامه ها).
- ترتیب گزارش تحلیلی تاثیرات آموزش بر وضعیت فقر (۱۳۹۹).
- ترتیب گزارش تحلیلی نقش سازمان سارک بر رشد اقتصادی افغانستان.
- نهایی سازی پالیسی ملی نفوس و ترتیب مسوده پلان تطبیقی (عمل) آن.
- ترتیب چشم انداز اقتصادی ۱۳۹۹.
- ترتیب مکانیزم نظارت و گزارش دهی اهداف انکشاف پایدار افغانستان.

۴- قدم های بعدی و فعالیت های در اجرا

- ارائه گزارش کشوری اهداف انکشاف پایدار افغانستان در نشست عالی سیاسی (HLPF) در مقر سازمان ملل متحد در جولای سال ۲۰۲۱.
- رهبری و هماهنگی روند قیمت گذاری اهداف انکشاف پایدار افغانستان (سنجش مقدار منابع ضرورت برای حصول تارگیت ها و شاخص های اهداف انکشاف پایدار در کشور).
- ترتیب گزارش تحلیلی پیرامون نقش و تاثیرات اقتصادی Citizens' Charter بر کاهش فقر در سطح ۱۰ ولایت کشور، طی (۲) سال گذشته.
- نهایی سازی پالیسی ملی نفوس و پلان عمل برای پنج سال آینده بعد از اخذ منظور کابینه ج.ا.ا.
- نهایی سازی چشم انداز اقتصادی سال مالی ۱۴۰۰ الی ختم ربع سوم سال مالی.
- رهبری و هماهنگی روند ترتیب استراتیژی مالی و تمویل اهداف انکشاف پایدار افغانستان.
- ایجاد مرکز ملی تحقیق و تحلیل برای اهداف انکشاف پایدار افغانستان.